

Lo Somatenó

DIARI REGIONALISTA Y D AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Diumenge 19 de Setembre de 1897

Núm. 3371

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes Ptas. 3/50
 a provincies trimestre 1/00
 Extranjer y Ultramar 1/50
 Anuncis a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
 No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, numero 80, prop a la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefa de clinica y ab títol de las universitats de Berlín y Würzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.
 Reb en CONSULTA a Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 a 12 y de 4 a 5.
 Arrabal alt de Jesús, 38, sobre el Correu.
 Los demés dias a Barcelona, Claris, 44, cantonada a la Gran Via, de 11 a una y de 4 a 5.

CREMA LACTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Il·ltre. Academia Médica Farmacéutica de Barcelona.

Encasament recomenat per a las Mares de familia, en cas de menses, de lactancia, etc. Ab son ús, tota mare pot criar a sos fills durant lo temps de la lactancia.

Diposit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

SECCIÓ DOCTRINAL

Moviment literari

Englantines y violes, poesias per Joan Clapés.
 Mariola, llegenda, y Flors del Xuquer, poesias, per Francesch Badenes Dalmau.

Ja fa bastants dias que'l senyor Clapés y Corbera ens remet sa obra, son tomet de poesias titulat «Englantines y Violes», y com prometerem al rebre, es hora ja de que'ns en ocupem, may siga sino lleugerament. Lo senyor Clapés estima a la patria, te fé sent amor y busca adelerat la bellesa per encarnar en ella sos sentiments. Las primeres de las anteditas qualitats son més fàcils de conseguir, ja que son molts mils los que estiman intensament sa patria, los que senten una fé heroica, un amor gran... pero son clars, molt clars los que arriben a dominar la bellesa en l'art. Com a poetas seran tres o quatre que la dominin a Catalunya, y encara.

Aixis, no s' deu extranyar ningú si dihem que'l autor d'aquest llibre, que es molt jove, apesar d' estimar molt a sa patria, de sentir una gran fé y un gran amor, no domina encara la bellesa.

No obstant aixó, devém fer constar que casi totes las poesias contingudas en lo llibre estan adornadas d' estimables qualitats, qualitats que son pochos los joves que las posseheixen. Lo llenguatge y la forma, estan bastant cuidats, y las ideas y sentiments que enclohen, encara que no son excepcionals, no deixen de revelar un cor sensible y una inteligencia ben poderosa, disposada a crear noves y mes hermosas obras.

Lo destorb més gran que trobará a son pas para brillar, lo jove poeta, es lo genero mistich a que s' dedica. Totas sas poesias revelan la presencia podero-

sament marcada de la influencia del gran Verdaguier. Las podria firmar lo mateix Verdaguier, si no sigues un gran geni. La mateixa tendencia, la mateixa intenció, los mateixos sentiments de patria, de fé y d'amor, pero sense aquell alé poderós que anima totes las composicions del gran poeta.

No olvidi'l senyor Clapés que Mosen Cinto siguié'l Mesias que ressuscitá la poesia mistica catalana, y una resurrecció es cosa que no s' repeteix, porque no més es un qui pot obrar lo miracle.

Tot aixó, ab més brevetat y claretat, vol dir que aconsellém al autor de «Englantines y Violes» que li seria millor deixar sas eficions a las composicions llargas fetas ab mollos dels quals altres ja s' han servit, para cultivar la poesia sentida y breu, que brolla del cor a espurnas, que no atmet amplifcaciones, porque se la mata volgentia fer gran, y que com més breu y condensada, millor atresora'l sentiment, la fé ó l'amor de qui'l ha concebut. ¿Pendrã nostre concell de bon amich?

«Mariola». Veus aquí un'altra obra també de forma antionada y de ideas y sentiments poch nous. Mes son autor en Francesch Badenes Dalmau te una gran disculpa, puig vin a Valencia, en contacte constant ab aixó que a Castella'n diuen literatura y que no es més que la rutina d'estampar lletras y frases, sempre de la mateixa manera, y de nostres autors coneix mes principalment y en ell han influhit los vells mestres, de la generació d'en Balaguer y demés restauradors de las lletras catalanas.

Aixis es que «Mariola» ens sembla una llegenda escrita per allà'l any 60, que es lo que verament correspon a Valencia ab relació ab nosaltres, en quant a restauració literaria. Lo mateix Llorente n' es un exemple viu, apesar de sa magestria, son talent y son coneixement de las literaturas extrangeras.

L'argument de «Mariola» es simpátich, se descriuhen en ell los despòtichs fets del feudalisme ja pervertit y agonitzant, injusticias que tenen per resultat l'aixecament de las famosas «Germanias» de Valencia contra la noblesa depravada. Mariola, filla del poble, noya bona, virtuosa y cristiana, ven constantment amensada sa honra pel noble Pinatea, mes avans de que cayga víctima, las germanias se revoltan contra'l noble essent causa indirecta de sa mort. Mes lo desenrotllo y la forsa no es lo que reclama l'argument, resulta algo innocentona, y tot lo que te de enérgica y poética, es vestidura que no li escan, puig recorda als autors romantichs castellans y als primers poetas catalans.

Ab tots aquestos defectes, la llegenda resulta honica y simpática, es agradosa y bastant ben narrada, fins capás d'entusiasmar a gran part del públich, pero si'l senyor Badenes a copia d'estudi y de reformas hagés pogut donarli una forma del tot nova y original, d'acort ab la naturalesa valenciana, allavors sa obra hauria resultat deliciosa, digna de conservarse com una joia de nostra literatura.

Poch després, «L'Atlantida», ha publicat una noya obra del mateix autor, y en aquesta si que'ns complaem en declarar que hi ha una verdadera poesia valenciana, poesia sentida y viscuda, notas personals y d'

Un dels mérits del Sr. Badenes Dalmau, y que tota li dexém agrahir, es la puresa relativa ab que escriu la llengua catalana, lo que a Valencia no deixa de ser una gran innovació. En las composicions del senyor Badenes no s' hi venhen la majoria de castellanismes que tanta angunia fan en casi tots los altres autors. Es aquest un punt que no deuen olvidar los escriptors valencians, si es que no volen que sa literatura no resulti híbrida, sense carácter y fins incapás de expressar ab ella cap sentiment huma. En aixó lo Sr. Badenes ha fet bona feyna.

Ja hem dit que la poesia d'aquest tomo es molt superior a la del primer, puig hi ha molt de natural y sorit del cor. No obstant, las composicions que volen ser de volada, se'ns apareixen fetas ab mollo y ab bastants dels defectes que havém criticat. Pel contrari, en las composicions curtas, s' hi descriuhen las senzillas costums de l'horta valenciana ab notable frescor y espontaneitat, sobressurtien entre las altres com a models de verdadera poesia, poesia verament regional y directe de la naturelesa. Gom més senzill es son assumpto més bonicas son, puig lo geni del autor se congenia més ab aquestas senzillas notas que ab lo aparentment gran.

Com a mostra d'aquesta vera poesia, heus aquí la titulada

Recort de la infantesa

Te'n recordas? Dende escola

y després de venerar,

ab mi te'n venies sola

a les eres a jugar.

Y en desinvoltes follies,

que eren tot nostre plaher,

derrere de mi corries

voltant l'altíval pallier.

Tu, com aucella volaves,

jo, igülpades de ríchs!

fea com qui m'alcansaves

perque m'pegares pessichs.

Y al detindrem, carinyoss,

trahent lo blanch mocador,

ab ta maneta amorosa
me torceves la suhor.

Jo, mentres tu m'aixugaves,
observava de reull
les gracies que'm presentaves
¡que les tens a curumull!

Després sentarnos solfem
á l'ombreta del paller,
y un altre joch mampreniem;
¡lo de marit y muller!

Allavors si que m'armaves
un que-dir desgavellat
per los diners que'm donaves
que eren palletes de blat!

Y cridaves molt furiosa
com si tingueres rahó:
«Si, tu á la vida rumbosal
Jo, morintme en un recó.»

¡Quin temps aquell, dolça aymia!
Dins de mí lo sent encar.
¡Tot lo que tinch donaria
perque aplegara á tornar!

Aixó, encar que recorda á Heine revela á un ver-
dader poeta, y es lo género que més deu cultivar son
autor, ja que en ell més sobressort.

JOSEPH ALADERN.

La llengua Catalana

Poch á poch, lo llatí barbre ó baix-llatí havia do-
nat origen, com á llengua parlada, á una llengua no-
va. Aqueix «llatí vulgar» sembla haver estat en us al
menys desde 'l IX sigle, per mes que no conegam cap
document redactat per complert en catalá avans del
1250 (1). «En lo regnat d'en Jaume I, diu en Pers en
l' *Ensay sobre la literatura catalana*, l' estudi de la
llengua catalana tóu molt general atés que 'ls tribu-
nals y en tots los actes públics s' escrivia en aquest
idioma. No solzament se féu popular en tot lo reyalme,
sino que ab l' us adquirí aquella propietat en las pa-
raulas y aquella elegancia en la frase que unicament
consegueix una llengua regular y perfecta.»

De todas las llenguas romániques, la catalana es la
que més se sembla á la llengua mare. Desde fa molt
temps, observa En Raynouard, es una llengua forma-
da, que posseheix gramátiques y dictionaris; «existe-
xen impresos un molt gran nombre de llibres catalans,
molt més considerable es lo nombre dels que s' con-
servan manuscrits.» Al present, en efecte, es ben sa-
but, que hi ha molt escrit en prosa y en vers en aque-
sta llengua ja desde el sigle XIII: no es, donchs, cap
paradoxa afirmar la existencia d' una literatura catala-
na digne de la més detinguda atenció. S' hi descobran
moltes vegadas rasgos característichs, que son proba-
clara del bon sentit práctic propis de la rassa cata-
lana.

Com N' Alart ha fet observar molt bé, no hi ha cap
altre llengua románica qu' haze conservat las for-
mas primitives ab una persistencia tant caracterisada
com lo catalá. Se pot assegurar que desde 'l 1250 á
poca diferencia fins al 1380 ó 1400, se trobarian molt
pocas variacions notables en los textos de la nostre
llengua, y tampoch es imprudent afirmar que 'l catalá
actual conserva las nou dezenas parts de las paraulas
y la mejor part dels giros que s' troban ja en los do-
cuments de la segona meytat del sigle XIII.

Lo catalá no pot esser un «dialecte» més que per
aquells qui, no solzament ignoran exa llengua, sino
fins la historia del país que la parla. Per lo que respec-
ta á la opinió dels qui sostenían que Catalunya no ha-
via possehit altre llengua que la provençal antes del
XIV sigle, está totalment fora de moda avuy y es fal-
sa en absolut. (2) Alguns poetas catalans en los sigles

(1) Los documentos un xich antichs l' anomenan
«llengua vulgar», «laica», «crústica», «comuna» y «ro-
mana». Sovint se diu que un llibre está escrit en «ro-
man», y, ab aquesta denominació, se designa al catalá.
En Muntaner, diu Alart, li dona la denominació de
«catalá» «catalanesch» á principis del sigle XIV, en-
cara que en la mateixa época y fins á darrers del
sigle XVI, los documents del país continúan designantla
ab lo nom de llengua «vulgar» ó «romana».

(2) No obstant, M. W. Meyer-Lubke que acaba
de publicar una «Gramática de las llenguas romániques»,
destinada probablemente á substituir á la d' En
Diez, que es al present un xich antiquada, no dubte de
dir erradament, al nostre entendre: «... A l' Est la
transició se realisa poch á poch ab lo «catalá», en lo
Rosselló. Aquest «darrer parlar, que no es res més

XII y XIII escrigueren, es veritat, en provençal, al-
tres en «catalá-provençal», pero 'ls catalans se servían
ja d' un idioma propi possehit caràcters específichs,
en un temps en lo quin s' hauria pogut creure que s'
confonia ab lo dialecte del Mitgdie de Fransa. Empero
s' ha de fer ben constar, ab N' Alart, que 'l «catalá
deu esser classificat entre las llenguas d' oc, per més
que en tot temps presenti exemples del si afirmatiu.»
Nosaltres mateixos hem fet notar (p. 158) que 'ls nos-
tres passats deyen *hoc* ó bé *oc* pera dir «si»; y fins
sembla que 'l *hoc* era més frecuentment usat que 'l *si*.

La nostra llengua, quins contorns son tant fermes y
quines formes son tant fixes desde mitjans del sigle
XIII, mostra, á més de sos caràcters distintífs, tals
com la brevetat y la concisió que presenta en lo desen-
rotllo de las seves arrels, certes particularitats, de las
quines una de las mes notables ha sigut posada de ma-
nifest per N' Alart: es, la diptongació de la segona
persona del plural qu' acaba en *du*, *eu*, *iu*, en lloch de
ats, *ets*, *its*, «que s' troban més ó menys mercats en
totes les altres llenguas romániques». Desde últims del
sigle XII, lo cambi s' havia fet general en la llengua
catalana parlada, lo mateix que en la escrita; pero
aquesta conservà encara llarch temps rastres de las ve-
lles formes *ats* ó *atz*, *ets* ó *etz*, *its* ó *itz*, *ots* ó *otz*; *mi-
rdu* en lloch de *miratz*, *veyeu* en lloch de *veetz*, *veniu*
en lloch de *venitz*.

Altre particularitat igualment notable: en las llen-
gues romániques, la lletra *s* s' ha conservat ó suprimit
al final de certes paraules pera indicar lo subjecte ó 'l
régimen: aquesta es totalment desconeguda en lo ca-
talá.

Es creencia comú que «lo catalá de Catalunya» era
distint de «lo catalá del Rosselló». Es un error: los
documents administratius, las escripturas de mer inte-
rés privat, quins originals se conservan en nostres ar-
xius, ne donan fé. La unitat de llenguatge ha existit
sempre entre abdos paissos, y «es cert, diu N' Alart,
que en temps de Lluís XIV lo catalá parlat á Puigcer-
dá no s' distingia en res del que s' escrivia á Perpi-
nyá». La corrupció del catalá á Perpinyá y al Rosselló
no ha comensat realment fins al sigle XVIII.

PERE VIDAL.

(Traduhit de la *Histoire de la Ville de Perpignan*)

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 18 de Setembre de 1897.

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BAROMETRE aneroide	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m.	753	92		45	Nuvol	
3 t.	750	97				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 37	13	19	S.	Jun	0.5
3 t.	Sombra 26		22	S.	Nin	0.7

Passatjers arribats de Barcelona en lo tren de las
7 de la tarde d'ahir, deyan que durant lo viatge plo-
gué abundantment, de manera que en alguns punts de
la línea com á Gavá, Prat, Castelldefels la pluja era
torrencial semblant que havia de quedar inundada la
línea férrea.

La abundancia d' aigua casi s' mantenía segoint
per Sitjes, Vilanova y Calafell, disminuhint aixís que
'l tren s' acostava á nostra ciutat, ahont, á la hora de
la arribada era sols una petita pluja.

De manera que per todas las comarcas vehinas á la
nostra ha plogut y sembla que per cástich de Deu no

qu' un *Dialecte Provençal* transportat á Espanya en lo
VIII sigle», penetrá més y més vers lo Sud durant la
huyta dels reys d' Aragó ab los alarbs». («Grammaire
des Langues romanes», per M. W. Meyer Lubke; Pa-
ris, Welter, 1890. t. I. p. 14). ¿Perqué ho admetre,
senzillament, que 'l catalá, que es una de las formes
del llatí vulgar ó «romans» s' ha format en lo mateix
terrer» com las altres llenguas romániques? Es una fi-
llola sortida de la gran formació romana, d' oríge au-
tòctono y no de importació. No es ja possible de sos-
tenir ab En Tucknor que la «literatura» catalana que
dominà á Catalunya desde 'l XII sigle fins á mitjens
del sigle XV «havia sigut importada de Provença» y
«conservá lo caràcter provençal» fins al moment en que
s' «trobá un contacte ab un esprit més vigorós que
acabá més tart per donar son nom á la monarquia es-
panyola». Los catalans han negat sempre aquestos
fets; han tingut rahó, pero s' han enganyat al preten-
dre que la literatura provençal era filla de la literatura
catalana.

cau aigua en nostres camps, fenómeno que s' observa
d' una serie d' anys á aquesta part.

Lo programa de la festa que en la nit d' avuy diu-
menge, tindrà lloch en los jardins del Centro de Lec-
tura, es lo següent:

A dos cuarts de deu, la Banda de dita societat, reu-
nida en un dels salons de descans, ab l' estandart des-
plegat y batint marxa, farà sa entrada en los nombrats
jardins. Acte seguit, tocarà las següents pessas:

«Montpellier», gran marcha, de F. Vianés.
Fantasia sobre motius de «L' Africana», de Me-
yerbeer.
«Leichte cavallerie, ouverture militaire» de Suppé.
«Montserrat», sardana, de Guiteras.

Aquest matí sortirà cap á la vila d' Aleixar la ban-
da de música «Juventud Reusense» contractada pera
la festa que en la mentada vila se verificará avuy ab
motiu de la benedició del nou Cementiri.

Durant la tempestat de llamps y trons, pero ab po-
ca aigua, caigué una exhalació á la magnífica casa del
arrabal Alt de Jesús propietat de don Joseph M.ª Ta-
rrats d' Homdedeu, que habita nostre també amich lo
metje don Robert Grau.

La caiguda del llamp causá una gran sensació en
tot l' edifici, ocasionant desmayá á alguns de sos ha-
bitants. Tots los vidres tremolavan á mes y millor y 'l
gas després de moltes oscilacions queda apagat produ-
hint un pánich, aixís com á casi todas las casas del
volant.

Sembla que la descarga eléctrica fou atreta per lo
parallamp de la part devantera de la casa puig aixís ho
afirmavan los vehins de la part del arrabal.

Per noticias rebudas mes tart sabem que ha plogut
copiosament per lo Baix Aragó y Valencia de manera
que en alguns punts de ditas regions plogué com feya
més de sis anys no ho havia fet.

Com teniam anunciat en un de nostres darrers nú-
meros aquest matí se verificará en la vehina vila d'
Aleixar lo solempne acte de benedició de la nova Ne-
crópolis de dita població, costejada per lo fill merití-
sim de la mateixa, D. Joseph Guardiola y Grau.

Seguidament de la benedició en la Iglesia Parro-
quial s' hi celebrarà uns solemnes y divins ofícis, ab
orquestra, qual plática está confiada al distingit orador
sagrat Rvnt. D. Enrich Icart, y la part musical á la
escolanía de nostre bon amich Sr. Planas germá de
nostre company de redacció del mateix apellido.

Al objecte de poguer ressenyar en lo número pró-
xim la festa, aquest matí sortirà cap á la citada vila d'
Aleixar, nostre benvolgt Director, qui arriba ans d'
ahir de son viatge.

Aquesta tarde y nit hi haurá ball en la Societat la
Verbena, situada en la travessia de Miramar ó sia en
los horts de la Martella.

Un telégrama oficial de San Sebastián diu que la
familia real sortirà d' aquella ciutat lo dia 27 á las deu
del matí, arribant á Madrid á las doze de la nit.

En la Cambra de Comers d' aquesta ciutat, se tro-
ba de manifest la circular que s' ha rebut de la Presi-
dencia á la Comissió Executiva de la Exposició Uni-
versal d' Industrias modernas á Madrid, establint las
reglas á que deurán subjectarse los Expositors que
vulguin vendre, dintre del recinte mateix de sa insta-
lació los objectes ó productes de consum alimentici,
així com los especials de novetats y recorts de la Ex-
posició, d' escás valor, sempre que sian procedents de
sa població y corresponguin á la classe dels que tin-
guin exposats.

Al arribar ahir lo tren exprés de Barcelona y tro-
bantnos á la estació dels Directes, tinguérem lo gust
de saludar á nostre particular amich y suscriptor don
Joseph Guardiola y á sa bella esposa D.ª Rosario Segi-
món, los quals se trasladarán aquest matí á la impor-
tant y vehina vila de Aleixar, sa patria, pera assistir al
solempne acte de benedició de la nova Necrópolis que
subvencionada per dit Sr. Guardiola fa poch acabá de
construhirse en la citada població.

A més d' alguns individuals de la familia esperavan
al Sr. Guardiola, nostre particular amich D. Anton de
P. Grau, qui portava la honrosa missió de saludarlo en
nem del Magnífich Ajuntament de la vila de Aleixar.

Ahir tinguérem lo gust de rebre la visita de nostre
particular amich l' il·lustrat director del «Diario del Co-
mercio» de Tarragona, D. Joseph M.ª Boronat, qui

passá algunes horas entre nosaltres, regressant á la capital en lo tren correu.

La nova empresa de la Plassa de Toros de Tarragona, ha tingut la galanteria d' enviar nos un exemplar del luxós cartell-programa anunciador de la corrida de bouhetes que tindrà lloch en aquella plassa lo próxim dijous.

Lo nou empresari Sr. Sans confia en que ab la corrida deixará contents als aficionats al art de tantas celebritats que han il·lustrat i immortalizat á Espanya.

Per fi hem tingut aygua acompanyada de llamps y trons.

Abir á las set del vespre se desencadená una forta tempesta que á haver durat gayre estona tot se 'n hauria anat ab aygua.

Desgraciadament d' aquest element que tanta falta nos fá, no n' bi hagué la mateixa abundancia que de llampechs y trons, donchs aquets continuavan de valent, que d' aygua ja no se 'n veyá més que pels clois de nostres carrers.

Lo cel, á la hora d' entrar lo present número en máquina, seguía cubert de núvols y ab tendència á la pluja.

Durant la tronada, que sariguem, no caygué cap llamp en cap edifici de nostra ciutat, á escepció del que citém en altre sueltó, y per més que de ven pública s' indicavan los noms d' algunes cases, y entre ellas una del carrer de Valloquetas ahont s' hi declará un principi d' incendi, precisament en lo moment d' haverse sentit l' espetech d' un tró, que per la seva intensitat, deixá esperats á molta gent.

Ab molt de gust torném á yeure en la taula de nostra redacció al apreciat é il·lustrat colega la «Diario de Villanueva y Geltrú».

Sia molt ben vingut y que fassi bona estada li desitjem al objecte de no veures incomunicats tant temps, ab aquella important població de la provincia de Barcelona.

Se troba á Barcelona, de pas pera Madrid, D. Joan Manuel Martínez, subsecretari que fou de la presidencia del Consell de ministres essent quefe del Govern l' invicte general Prim.

Lo dia primer d' Octubre próxim, á las vuyt de la nit, s' obrirán las Escuelas públicas municipals d' adults que en aquesta ciutat dirigeixen los mestres D. Enrich Bages Codinach y D. Salvador Navarro Ciruelo, las quals están respectivament instaladas en l' ex-convent de Sant Francesch y en l' edifici conegut per «La Llotja».

Los que desitjin inscriures en la matrícula de las mentadas Escuelas, podrán ferho tots los dias de feyna del present mes de Septiembre, de vuyt á nou de la nit, desde demá dilluns.

Méndez Capote.—Entre las personas coneixedoras de la societat cubana ha sigut comentat lo nomenament de don Domingo Méndez Capote, pera president de la somniada república cubana, com elocuent confirmació de que la rebeldia no compte ab algun personal de prestigi.

Méndez Capote era escrivá en lo despatx del lletrat don Tibarci Castañeda; passá després á desempenyar un modest destí en lo registre de la propietat de la Hisenda, y ultimament, rebut d' advocat, pero sense bufet y sense negocis, conseguí la plassa de secretari de la companyia espanyola d' alumbrat de gas de la Habana.

Sens posició social, sens cap renóm, ni per son coneixement ni per sas aptituts, era un jove estrany y desconegut que á duras penas llaytava per la vida demandant la protecció d' algunes personas conegudas.

A poch d' estallar la insurrecció marxá ab Máximo Gomez, en cual estat major ha vingut figurant, y son nomenament deu haver sigut imposat per lo generalissim, convertit de la nit al matí en «primer magistrat» de la fantástica república de Cuba.

Aqueix nomenament es bona mostra de que á pesar de tot, los elements de prestigi del país han estat y están, ó al costat d' Espanya ó á la expectativa, dato que demostra que 'l conflicte de Cuba te solució.

Lo recaudat ahir per concepte de Consams en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 1099.47.

Correspondencia particular de "Lo Somateni"

Barcelona 18 de Septiembre de 1897.

Senyor Director: Benvolgut company: Poch interés han despertat

las próximas festas de la Mercé que han de celebrarse en aquesta capital los dias 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 del corrent mes y primer del próxim Octubre.

Lo programa oficial de las firas y festa es lo següent:

Dia 23.—Per la nit, á las vuyt en punt, gran retreta per las Bandas municipals y militars, cos de bombers, coros etc. etc.

Dia 24.—Festa religiosa per lo matí en la iglesia de la Mercé, y per la nit recepció en las Casas Consistorials, efectuant un concert en concert en la Plassa de la Constitució (Sant Jaume) la banda municipal y una nombrosa massa coral.

Dia 25.—Per la tarde reparto de premis als alumnos de las Escuelas municipals en lo gran saló de Bellas Arts y per la nit disparo d' un castell de fochs artificials en lo carrer de Corts, (Granvia) en lo cruse de la Creu Cuberta.

Dia 26.—Inauguració del monument á Rius y Taulet, y per la nit revista del cos de bombers y manobras en la plassa de Catalunya, efectuantse després lo desfile per las Ramblas.

Dia 27.—Per la tarde carreras de velocipedos en los jardins del Parch, y per la nit disparo de fochs artificials en la Sagrera, junt á la riera de Horta.

Dia 28.—Per la tarde inauguració del monument al fundador del teatre catalá en Frederich Soler, assistint al acte varias societats corals, y per la nit disparo d' un magnífich castell de fochs artificials en lo carrer Major, de Gracia, junt á la Fontana.

Dia 29.—Per lo matí festa religiosa en Sant Miquel del Port, assistint hi una comissió del Ajuntament; per la tarde regatas á rem en lo port y de vela fora d' ell, y per la nit fochs artificials en la Barceloneta, carrer Nacional, y música y coros en la plassa de Sant Miquel.

Dia 30.—Per la tarde festa infantil en los jardins del Parch, ab berená per los alumnos, y per la nit gran concert en lo palau de Bellas Arts, per invitació.

Dia primer d' Octubre.—Per la tarde inauguració de las obras de sanejament de la ex-vila de Gracia, y per la nit un espléndit castell de fochs artificials en l' Arch del Triunfo.

Durant tots los dias recorreran los carrers de la ciutat varias dansas caracteristicas, los Xiquets de Valls, etc., y per la nit tocarán las músicas en diferentes parts de la ciutat, coplas ampurdanesas y coros.

Es també probable de que vingui contratada la música francesa d' ingenyers, de guarnició á Tolosa.

En las carreras que tindrán lloch lo dia 27, segons noticias, hi prenen part los següents ciclistas, senyors Peris, Fabián, Minué, Almansa, Martinez, Duran, Udaeta, Soria, Santa Cruz y Gili, per lo Cyclist's Club; per lo Club Velocipedista, senyors Abadal, Manresa, Cosp, Frays, Durán y Fitcher.

En nostre port es molta l' animació que hi ha ab motiu de la escuadra inglesa composta dels següents acorassats «Magestic», «Victorins», «Mars», «Prince George», «Repulse», «Resolution», dels cruisers «Hermione», «Halcyon», y l' avisador «Sperdy».

L' assumpto del pare Verdguer es cosa que va molt llarga y ell continua en la publicació de las sevas importants cartas defensa.

De vosté affcm. S. S. y amich Lo Corresponsal.

SECCIO OFICIAL

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Desde 'l dilluns dia 20 del actual fins nou acort, les horas d' oficina en la Secretaría Municipal serán de 9 del matí á dos cuarts de 2 de la tarde, y de 6 á 8 de la nit.

Lo que s' anuncia pera general coneixement. Reus 18 Septiembre 1897.—L' Alcalde, Francisco Piqué.

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

Desde 'l dia 15 del corrent á las 10 del matí donaràn principi en aquest Institut los exámens d' ingrés pera la 2.ª Ensenyansa continuant fins lo dia 30, los dilluns y divendres de cada setmana.

Los aspirants, al acte de solicitar examen presentarán la partida de naixement ó la cédula personal si fossin majors de 14 anys, satisfent com drets, 5 pessetas en metàlich, una pólissa d' una pesseta, un timbre del impost de guerra de deu céntims y altre móvil del mateix valor.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa públich pera coneixement dels interessats.

Reus primer de Setembre de 1897.—Lo Secretari, Lluís de Olavarrieta.

Registre civil del dia 17 de Septiembre de 1897.

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Salvadora Guardiola Argenté, 78 anys, Merceria, 9.—Joseph Olivé Prous, 75 anys, Girada, 19.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Jenero.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Continua lo Septenari de Ntra. Sra. dels Dotors. Avuy, diumenge, á dos cuarts de 8 del matí tindrà lloch la Comunió general; y á dos cuarts de 5 de la tarde 's farà l' últim dia del Septenari, cantantse la Corona Dolorosa de la Verge, predicant lo Reverent Mossen Jaume Benages Cossí, for de Salou y la Benedicció Papal ab lo cantich del «Stabat Mater».

Iglesia de las Germanetas dels Pobres

Lo dijous próxim 23 de Setembre se comensarán las Cuarenta Horas que durarán fins lo següent diumenge.

Durant dits dias s' exposará á S. D. M. á las vuyt del matí y se reservarà á las 6 de la tarde.

Sant de demá.—Sant Eostaqui.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

BARCOS A LA CARGA

Pera Nova-York y Filadelfia y sense trasbordo sortirá sobre 'l 20 del corrent lo vapor inglés «Pawnee», son agent D. Modest Fénéch.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Table with exchange rates for various locations: Interior (65.10), Exterior (81.50), Amortizable (18.40), Fransas (22.70), Exterior Paris (60.93), Paris (33.30), Filipinas (96.12), Aduanas (96.87), Cubas 1886 (80.12), Cubas 1890 (94.50), Obs. 3 0/0 (51.50), Londres (33.50)

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

BOLSA DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat, D. Antoni Demestre.

Table with exchange rates for Reus: Interior (65.02), Exterior (81.40), Colonial (22.00), Norts (20.00), Obligacions Afm. nss., Paris (61.00), Exterior (33.00), Paris (33.00), Londres (33.50)

ANUNIS PARTICULARS

Colegi de la Inmaculada Concepció

DIREGIT PER

D.ª Magdalena Martorell

Carrer de la Font, núm 2, principal

Lo 15 del present mes comensan las classes corresponents á la Instrucció primaria elemental y superior, aixís com las de música, dibuix y francés. S' admeten mitj pensionistas y recomenadas.

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertas desde primer d' Octubre en casa ó á domicili.

Curs especial de piano y cant.

Ar rabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirán desde 'l dia 1 de Stembre de 1897.

SORTIDAS DE REUS.—Matí: 4.10, 9.06.—Tarde: 2.32, 3.45.

SORTIDAS DE SALOU.—Matí: 4.56, 10.46.—Tarde: 5.10.—Nit: 7.25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12:14 t. mercancías, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
15:48 t. per id.
7:29 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:40 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m.—8:00 m.—12:05 t.—6:04 t.—7:36 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

De Reus á Lleyda

8:40 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 9:30 m.

De id. directe 10:30 t.

De id. id. 11:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 t.

De Madrid y Zaragoza 9:30 n.

De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre, del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administraci6 de 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Per Barcelona á las 5:00 m.

Per id. id. á las 2:00 t.

Per Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m

Per id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.

Per Tarragona, directe á las 7:00 n.

Per Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrasa y

saslineas á las 8:00 m

Per Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongas,

Castilla, Galicia, Andalucia y Extremadura á las

1:00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucia y Extremadura, que s' deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, Carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

- «Lo Catalanisme», per Valentí Almirall, 10 rals.
- «Quadros», per Emili Vilanova, 2
- «La Dida», per Joseph Felíu y Codina, 2
- «Cartas Andorranas», per Joseph Aladern, 2
- «Costums típicas», per id., 2
- «Alcove», monografia, per id., 2
- «Poesias», per Manel Maridell, 2
- «Oda á Barcelona», per Jascintó Verdguer, 4
- «Lo Pl de las tres brancas», per id., 2
- «L Aglonya», per Ramon Magferrn, 4
- «Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents, 12
- «La Fada», per id., 4
- «Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó, 4
- «Anar pel món», per Santiago Rusinyol, 16
- «Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell, 12
- «Obres catalanes», per Joseph Ixart, 20
- «Poesias», de Joan Maragall, 8
- «Alades», per Emili Guanyabens, 8
- «Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias, 8
- «Montalbas», per Bosch de la Triaxeria, 12
- «Quan jo era noy», per A. de Riquer, 20

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata, 12

«Figura y paisatge», per Narcís Oller, 12

«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaven, 12

«Espectres», per Enrich Ibsen, 8

«Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.

«Cansons Catalanes», harmonisades per Enrich Moren, han sortit:

«Sant Ramon», 2 rals.

«Plany», 2

«El Maçoudi», per Brunet y Bellet, 4

SECCIÓ CASTELLANA

«España tal cual es», per Valentí Almirall, 4 rals.

«Patria y Región», per Salvador Golpe, 12

«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Elaquer, 12

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.

Además están á la venda diferentes obras de celebrats literats catalans, castellans y extranjeros.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA CARGAS Y MONTA-PLATOS

MUNAR Y GUITART

S. en C. INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostatico, funicular, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecanicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

VICHY

Las verdaderas AGUAS MINERALES de

del Estado frances, son los manantiales:

VICHY-HOPITAL Enfermedades del Estómago

VICHY-GRANDE GRILLE Enfermedades del Hígado

VICHY-CELESTINS Enfermedades de las Vías urinarias

Diabetes, Gota, etc.

Véndense en las principales Farmacias, Droguerías y Depósitos de Aguas Minerales

Para evitar toda clase de substitutiones los consumidores deben siempre pedir y exigir:

Vichy-Hôpital, Vichy-Célestins, Vichy-Grande Grille